

2023. november 24. péntek – 5784. kiszlév 11.

www.frankel.hu

péntek kabalat szabat 18:00 | gy. gy. 15.41 | szombat 10:00 | havdala: 16:49

75/9

VÁJÉCÉ

(I. Mózes 28.10. – 32.3.)

Jákob menekül testvére, Ézsau bosszúja elől. Nagybátyja, Lábán házában, talál menedéket, elveszi annak két lányát, Léát és Ráchelt és 11 fia, majd egy lánya születik. 14 évet szolgál két feleségéért és további hat évet, aminek fizetségképpen apósa nyájából részesedik.

“és elment”. A kifejezés Jákobra vonatkozik, aki elment Ber Sebából – Kánaán országából -, mert anyja tartott Ézsau fivére bosszújától. Másrészt szülei nem akarták, hogy az erkölcstelen kanaita lányokkal házasodjon, ezért Hárin felé tartott. Elérkezett egy helyre – bölcseink szerint Moria hegyére – ahol az éjszakát töltötte és az esti ima (mááriv) intézményét bevezette. Feje alá egy követ tett, a hely kövei közül. A legenda szerint a kövek vitakoztak, mindegyik azt akarta, hogy ráhajtsa a fejét Jákob. Ekkor csoda történt, egységes tömbbé váltak és így szolgálták párna gyanánt a megfáradt vándornak. Jákob álmodott. Egy létra állt a földön, melynek csúcsa az égig ért és angyalok jártak rajta fel-le. Bölcseink szerint azok az angyalok, melyek Kánaán határáig kísérték ősatyánkat, visszatértek a mennyekbe, a további útra más angyalcsoport lett az útírtása. Más vélemények szerint az első hetiszakaszban szó esik angyalokról, akik látták, hogy szépek a földi lányok és feleséget vettek maguknak közülük. Ezek nem mehettek vissza a mennybe, csak most, mikor megnyílt az ég kapuja. Az Örökkévaló szólt Jákovhoz, mondván, magzatod olyan sok lesz, mint a föld pora. A vándor mikor fölébredt, felállította a követ, mely a feje alatt volt és leöntötte olajjal. A bölcsek szerint azon a helyen épült később a Szentély. Jákob eljutott Lábán házába. A gazdának két lánya volt, a szépséges Ráchel és a gyenge szemű Lea. Hét évet szolgált ősapánk, mint pásztor, Lábán házában, azzal az ígérettel bírva, hogy feleségül kapja szerelmét, Ráchelt. A lakodalmas éjszaka után derült csak ki, hogy az idősebbik lányt, Léát adták hozzá nőül. A fiatalok sejtették, hogy a gazember Lábán szavában nem lehet bízni. Meg is beszéltek egy jelet, mellyel megismerik egymást a sötétben, de Ráchel megszánta csúnyácska nővérét és elárulta neki a jelet, mert nem akarta Lea megszégyenülését. Jákob még egyszer hét évet szolgált a szeretett nőért, Ráchelért., Léát nem kedvelte férje, Jákob, de az Örökkévaló megszánta őt és fiai születtek: Reubén, Simon, Lévi, Jiskár, Zebulon. Ezután az Örökkévaló meghallgatta Ráchel könyörgését is, megemlékezett róla, megnyitotta méhét és fia született: József. Jákobnak Bilhától, Ráchel szolgálójától is születtek fiai: Dán és Náftáli. Zilpától, Lea szolgálójától pedig Gád és Áser. József születése után Jákob feleségével egyetértésben úgy látta jónak, ha hazatér családjával együtt szülőföldjére, Kánaánba. Egyszer még hallgatott Lábán marasztalására, de mivel látta Lábán fiainak barátságatlanságát, köszönés nélkül távozott.

Jákob természetfölötti erőt kívánó tettet hajt végre: elgörgeti a kút száján levő hatalmas követ, amelyet több ember sem tudott elmozdítani: „És volt, amint meglátta Jákob Ráchelt, Lábánnak, az anyja bátyjának a lányát, és Lábánnak, az anyja bátyjának juhait, odalépett Jákob és elgördítette a követ a kút szájáról, és megitta Lábánnak az ő anyja bátyjának juhait.” Sokszor egy jócselekedet végrehajtásánál, egy cél elérésénél, egy rossz szokás elhagyásánál hihetetlen motiváló erővel bír, ha az ember valakit le akar nyűgözni, valakinek tetszeni akar. Természetesen a pozitív tettek önmagukban hordozzák jutalmukat, de a gyarló ember számára a kezdeti motiváció szakaszában sokszor szükség van valamilyen külső motiváló erőre, ami lehet akár anyagi siker, társadalmi elismerés vagy egyéb hasonló. De ahogy bölcseink mondják: amit kezdetben nem önmagáért teszünk, előbb-utóbb önmagáért fogjuk tenni. Rabbi Hirsch a következő kérdést teszi fel: miért takarták el a pásztorok a kút száját egy ilyen rettenetesen nehéz kővel, miért nem használtak egy kisebbet, aminek a mozgatása nem igényelt ekkora energiát? Azért, mert a pásztorok nem bíztak egymásban, és attól tartottak, hogy ha egy kisebb, könnyebben mozgatható kővel takarják el a kutat, akkor valamelyikük önállóan el tudja görgetni és titokban vizet tud lopni a saját juhai számára. Ezért egy akkora követ választottak, amit csak együttesen tudtak elmozdítani a helyéről. Jákob rájött erre, ezért mondta nekik: „Ímé még nagy fenn van a nap, nincs ideje, hogy betereljék a nyáját: itassátok meg a juhokat, és menjetek, legeltessetek.” Jákob tudta, hogy a rossz tulajdonságok vonzzák egymást: akik ennyire gyanakodnak és nem bíznak egymásban, azok gyakran azért félnek attól, hogy a másik igazságtalanul nagy adaghoz jut, mert valójában ők maguk nem hozzák ki magukból a maximumot, nem tesznek meg mindent a saját sikerükért és boldogulásukért. A lelkük mélyén tudják ezt, de ahelyett, hogy a saját eredményeiken próbálnának javítani, a mások eredményeit lesik frusztráltak, és minden eszközzel próbálják megakadályozni, hogy mások sikeresebbek legyenek, mint ők. Kívánom mindannyiunknak, hogy sikeresen elérjük céljainkat, akár külső motiváló erő segítségével, de anélkül, hogy közben másokon keresztülgázolnánk és megakadályoznánk őket saját álmaik megvalósításában.

Őseink fő foglalkozása pásztorok volt. Az egyiptomi földművesek gyűlölték a pásztorokat, akik nyájikkal tönkretették a termőföldeket. “Nem tudtak az egyiptomiak együtt étkezni a héberekkal, mert ez utálat volt az egyiptomiak szemében”. A pásztorok húst ettek, vagyis az egyiptomiak szent állatát. Ugyanakkor ráhajtották nyájukat a megművelt földekre és komoly károkat okoztak a földműveseknek. Az ókori Egyiptom történelme

feljegyezte, hogy több évtizeden keresztül a hikszoszok uralták az államot. A hikszoszok pásztorok voltak, akik leigázták a földműveseket. Amikor az egyiptomiak elűzték a hikszoszokat, ott maradt rokonaikat, mint a hébereket, rabszolgaságba vetették (i.e. 14-13. század). Az ősatyák egyik utóda, Mózes, maga is pásztor volt. Legendák mesélik, milyen önfeláldozással őrizte apósa, Jitro nyáját. Ő lett kiszemelve Isten által, hogy az ő “nyáját”, Izrael népét kiszabadítsa az egyiptomi szolgaságból. Hetiszakasunk részletesen ábrázolja a pásztorok életét Jákovval kapcsolatban. Jákov apósának, Lábánnak nyáját legeltette húsz esztendőn át. Kétszer hét évig Lábán lányaiért, Ráchelért és Leáért dolgozott; hat esztendőt pedig fizetségért, amit természetben kapott, a nyáj egy részét. Saját maga nyilatkozott munkájáról, amikor elhagyta apósa házát. “Nappal hőség és szárazság emésztett, éjjel hideg és fagy; álom elkerülte szememet. Széttépett állatodat tőlem követeled”. Vagyis a pásztor éjjel-nappal szolgálta gazdáját, felelős volt a nyáj veszteségeért, akár lopás, akár ragadozó esetén. A pásztorok “társadalmi” élete a közös kút körül zajlott le. A kutat borító kerek követ csak egyesült erővel tudták levenni, amikor esteledett. Az itatást nők végezték. “Szóltak (a pásztorok): nem vagyunk képesek {itatni}, csak ha az összes nyáj összegyűl és legurítják a kút szájáról a követ, akkor megitatjuk a nyáját”. Jákov a közös kútnál ismerte meg Ráchelt. De Jákov tudta, hogy Ráchel anyja testvérének leánya, s “bemutatkozásként” lehegerítette a fedőkövet és megította Lábán nyáját. A Biblia elbeszéli, hogy hét esztendeig szolgált Lábánnál fizetségül Ráchelért, de apósa becsapta Jákovot, Leát adta Ráchel helyett azzal az indoklással, hogy “nálunk nem adják férjhez a fiatalabb lányt nővére előtt”. Erre Jákov újabb hét évet szolgált Ráchelért “és néhány napnak tűnt ez csak neki, mert szerette őt...” A pásztorok patriárchális társadalomban éltek, a nők az apa, az idősebb fivér vagy a férj “fennhatósága” alatt. Az asszony társadalmi rangját a gyermekáldás szabta meg, elsősorban fiúk szülése. Amikor Ráchel meddő volt, így szólt Jákovhoz: “Adj nekem fiúgyermeket, mert ha nem, halott vagyok”. De a férj tisztelte feleségeit. Jákov “engedélyt” kért Rácheltől és Leától, hogy elhagyhassák az apai házat. Őseink foglalkozása, a pásztorkodás, a legtöbb prófétánál példaként szerepelt, akár Isten és Izrael kapcsolatához, akár a vezető és nép között lévő viszonyhoz hasonlítva. A zsoltárköltő is úgy énekel: “Isten az én pásztorom, nem szűkölködöm”. Jezsajás próféta a babiloni fogságból való megváltást így ábrázolja: “Mint pásztor a nyáját, úgy vezeti (Isten Izrael) karján és ölében viszi a fiatal bárányokat”. Jechezkél próféta a nép vezetőit írja le, mint pásztorokat. A rossz vezetőkről így szól: “A gyöngét nem ápoltátok, a beteget nem gyógyítottátok, az eltévedtet nem hoztátok vissza, az elvesztetet nem kerestétek... és elszéledt a nyáj pásztor nélkül martalékul a mező vadjának”. A nép vezetői sokszor rossz pásztorok voltak. De az Örökkévaló a megváltás idején -az írás szavát idézve- megnyugvást szerez népének: “Miként a jó pásztor vigyáz nyájára, úgy vigyázok én nyájamra (Izraelre) és megmentem őket mindenhonnan, ahová szétszóródtak.”. Jákov és Észáv két testvér, két világ. Észáv kardjával él, Jákov a pásztor botjával. A pásztor a békés világ szimbóluma, a vadász az erőszaké. Bár ne a vadász, hanem a pásztor uralná a világot!

Ha Jákov létrája nem minden idők legcsodálatosabb prófétikus víziója, akkor is a legjobbak között van. Álmában Jákov egy létrát látott, mely a földön állt, de a mennyekbe nyúlt. Jákov nagy meglepetésére angyalok közlekedtek rajta. Ősapánk hirtelen felébred, és amikor rájön, hogy mindez csupán egy álom volt, meglehetősen furcsán reagál. – Hogyan lehettem az Örökkévaló jelenlétében a tudtom nélkül? – kérdezi. Semmi jelét nem mutatja a felhőtlen boldogságnak vagy az elme elragadtatott kitérülésének e magasztos prófécia hatására. Csak a bosszúságnak. De miért? Bölcsseink úgy tartják, teljesen megrémült, hogy ilyen szent helyen aludt el. Ez azonban önmagában nem válaszolja meg a kérdésünket. Mi olyan rémes abban, ha szent helyen alszik az ember, és ha ez valóban olyan nagy bűn lenne, akkor az Örökkévaló miért jutalmazta meg Jákovot ezzel a prófétikus álommal? A kommentárok szerint Jákov azért volt csalódott, mert egy különleges lehetőséget mulasztott el. Ha tudta volna, hogy szent földön áll, és épp az Örökkévaló jelenlétében, akkor odafigyelt volna, hogy találkozásuk még elmélyültebb legyen. Ehelyett mit sem sejtve elaludt! Hihetetlen szellemi szintekre emelkedhetett volna, és a legnagyobb bölcsességekre tehetett volna szert. A világ legmélyebb titkait érthette volna meg. De ő csak aludt. Ugyan volt egy csodálatos profetikus álma, de „csak ennyi”. Mekkora kihasználatlan és elpazarolt lehetőség volt ez! Nem csoda, hogy Jákov csalódottan kelt. Fiatal férfi érkezett egy bölcs iskolájába. A férfi hallgatta a tudóst, amint az kifejtette a gondolatait, és ámult mély bölcsességén. Lelkén a szerénység érzése söpört végig. – Ó, mi vagyok én? – motyogta magának. – Egy nyomorult és tudatlan semmi. A bölcs meghallotta, és közelebb hívta magához. – Fiatalember – mondta –, miért tartja magát semminek? „Ébredj! Nehogy lemaradj arról, amit Jákov is megbánt!” – Mert gyenge vagyok. A testi szükségleteim és vágyaim rabszolgája. – Értem. És minek jött ide? – Azért, hogy magától tanuljak. – Ha itt akar maradni, és jól akar tanulni, akkor nem tarthatja magát semminek. Ha tényleg semmi lenne, akkor hogyan tanulhatna bölcsességet? Nem, fiatal barátom. A szerénység nagyon jó tulajdonság, de tisztában kell lennie a saját értékével. Ismerje a lelke mélységét, és adja meg neki azt, amit megérdemel! – válaszolta a bölcs. Mi magunk is néha szent földön alszunk el. A mindennapi élet nyomására sokszor lebecsüljük saját magunkat. Eszünkbe jutnak a gyengeségeink és a kudaraink, és nem engedjük meg magunknak, hogy fölemeljük a tekintetünket. Ez komoly hiba. Sohase becsüld magad alá! Te magad vagy a szent hely. Lelked szent, egy isteni szikra. Elképzelhetetlen szellemi kincsekkel és képességekkel vagy felruházva. Természeted kedves és nagylelkű, de a legfontosabb mégis az, hogy az ősapák leszármazottja és a szent Tóra gondnoka vagy ebben a világban. A lehetőségeid kiszámíthatatlanok. Képessé tesznek arra, hogy megragadd, ami magasztos. Ne aludj el munka közben! Ne kelj fel túl későn és csalódottan! Nyisd ki a szemed, és élvezd a teljesítés élményét!

HÍREK A VILÁGBÓL

Izraeli professzor a túsokról: Hosszú lesz az út a szabadulás után. https://bzsh.hu/2023/11/23/izraeli-professzor-a-tuszokrol-hosszu-lesz-az-ut-a-szabadulas-utan/
A zsidó házasság: szerelemtől a megszentelt szövetségig. https://mazsihisz.hu/a-zsidosagrol/judaizmus/zsidokisokos/a-zsidohazassag-szerelemtol-a-megszentelt-szovetsegig
A nyilasok és a kommunisták ellen is felemelte szavát Isten tiszteletreméltó szolgája, Mindszenty József. https://mult-kor.hu/a-nyilasok-es-a-kommunistak-ellen-is-felemelte-szavat-isten-tiszteletremelto-szolgaja-mindszenty-jozsef-20231121
Jeremy Hunt , az Egyesült Királyság pénzügyminisztere vállalta, hogy a következő három év során 7 millió fontot biztosít az Egyesült Királyságban az antiszemitizmus elleni küzdelemmel foglalkozó jótékonyági szervezetek támogatására. https://www.szombat.org/hirek-lapszemle/az-egyesult-kiralysag-kormanya-7-millio-fontot-szan-az-antiszemitizmus-elleni-kuzdelemre
A szimultán sakkverseny résztvevői egy-egy elhurcolt gyermeket szimbolizáltak. https://akibic.hu/2023/11/22/polgar-zsofia-es-a-magyar-nagykovet-is-a-gazaban-fogvatartott-gyerekekert-sakkozott/
Az izraeli hadsereg valóban letartóztatta a Sifa igazgatóját. https://ujkelet.live/2023/11/23/az-izraeli-hadsereg-valoban-letartoztatta-a-sifa-igazgatojat/
Meghalt a Hezbollah több tagja izraeli légicsapásban Libanonban. https://izraelinfo.com/2023/11/23/meghalt-a-hezbollah-tobb-tagja-izraeli-legicsapasban-libanonban/
Gázára vonatkozó posztja miatt kirúgták a Sikoly-filmek sztárját. https://magyarnarancs.hu/mikrofilm/gazara-vonatkozoo-posztja-miatt-kirugtak-a-sikoly-filmek-sztarjat-263626
Édesanyjuk szerint nem szabadulnak ki az első csoporttal a Hamász által elrabolt magyar lányok. https://hvg.hu/itthon/20231123_Edesanyjuk_szerint_nem_szabadulnak_ki_az_elso_csoporttal_a_Hamasz_altal_elrabolt_magyar_lanyok
Netanjahu drámai kijelentést tett: "Addig nem állunk le, míg el nem érjük minden célunkat". https://www.atv.hu/kulfold/20231122/netanjahu-haboru-izrael-celok-tuzszunet-hamasz
Economist: Izrael nem tudja bedönteni a Hamász pénzügyi birodalmát. https://hvg.hu/360/20231123_economist_izrael_hamasz_egyiptom_kriptoaluta_torokorszag_erdogan_egyesult_allamok
Vlagyimir Putyin a palesztin-izraeli háborúról: Teljeskörű fegyvernagyvásra van szükség. https://nepszava.hu/3216251_vlagyimir-putyin-palesztin-izraeli-haboru-fegyvernagyvas
A brit iskolákban elnyomják a palesztinbarát hangokat, miközben a zsidó diákok depressziósak. https://hu.euronews.com/2023/11/20/riport-a-brit-iskolakban-elnyomjak-a-palesztinbarat-hangokat-mikozben-a-zsidodiakok-depre
Látogatási tilalom lépett érvénybe a Szeretetkórházban. https://bzsh.hu/2023/11/22/latogatasi-tilalom-lepett-ervenyebe-a-szeretetkorhazban/
A Mazsihisz elnöke a Magyar Hangnak: Ez a civilizált emberiség és a terrorizmus háborúja. https://mazsihisz.hu/hirek-a-zsidovilagbol/hirek-lapszemle/a-mazsihisz-elnok-a-magyar-hangnak-ez-a-civilizalt-emberiseg-es-a-terrorizmus-haboruja
A szuverenitásvédelemről szóló konzultációt hirdető plakátokon Soros György fia, Alex Soros, valamint Ursula von der Leyen, az Európa Bizottság elnöke szerepel, a kormány üzenete pedig az, hogy: „Ne táncoljunk úgy, ahogy ők füttyülnek!” https://www.szombat.org/hirek-lapszemle/antiszemitizmussal-atitattott-propaganda
Alina Palhati az októberi terrortámadás egyik áldozata volt, de mivel nem tudta befejezni a betérési folyamatot mielőtt meggyilkolták, ezért sírja a kerítésen túlra került. https://akibic.hu/2023/11/17/elbontottak-a-zsidok-es-a-kefteseesen-zsidok-kozott-elvalaszto-keritest-egy-izraeli-temetoben/
A Hamász átadta Egyiptomnak az először szabadon engedendő túsok névsorát. https://izraelinfo.com/2023/11/23/a-hamasz-atadta-egyiptomnak-az-eloszor-szabadon-engedendo-tuszok-nevsorat/
Vaskardok: Fegyverek a gyerekágyban és alagutak. https://ujkelet.live/2023/11/23/vaskardok-fegyverek-a-gyerekagyban-es-alagutak/
Durva online antiszemitizmussal reagálnak az Izrael-Hamász háborúra a kínai online platformokon. https://444.hu/2023/11/23/durva-online-antiszemitizmussal-reagálnak-az-izrael-hamasz-haborura-a-kinai-online-platformokon
Magyarázat Mindszentyre. https://444.hu/2023/11/23/magyarazat-mindszentyre
Törökök és orosok is beszállnak a háborúba? 1000 hajó indul Gázába holnap. https://www.atv.hu/kulfold/20231122/torok-orosz-hajok-flotta-gaza

Több izraeli szülő a Hamász támadásának helyszíneiről nevezte el a gyerekeit. https://24.hu/kulfold/2023/11/23/izrael-palesztin-hamasz-haboru-elo-percrol-percre/#tobb-izraeli-szulo-a-hamasz-tamadasanak-helyszineiről-nevezte-el-a-gyereket
Bemutatta az as-Sífa kórház alá épített alagútrendszert az izraeli hadsereg. https://hu.euronews.com/video/2023/11/23/as-sifa-korhaz-alagutrendszer-izrael-hamasz
Rettegés Amerikában: eltitkolják zsidó voltukat az egyetemisták. https://www.vg.hu/kozelet/2023/11/retteges-amerikaban-eltitkoljak-zsido-voltukat-az-egyetemistak
Deutsch Tamás: időszerű az antiszemitizmussal kapcsolatos iskolai tananyagok felülvizsgálata. https://bzsh.hu/2023/11/21/deutsch-tamas-idoszeru-az-antiszemizmussal-kapcsolatos-iskolai-tananyagok-felulvizsgalata/
Izraelben a belga és a spanyol kormányfő, valamint a brit külügyminiszter. https://mazsihisz.hu/hirek-a-zsido-vilagbol/izrael/izraelben-a-belga-es-a-spanyol-kormanyfo-valamint-a-brit-kulugyminiszter
A Soros György fia, Alexander Soros által vezetett Nyílt Társadalom Alapítvány (OSA) közleményében antiszemitának nevezte a kormány legújabb plakátkampányát. https://www.szombat.org/hirek-lapszemle/a-kdnp-visszadobta-az-antiszemizmus-vadat-a-soros-alapitvanynak
Október 7. óta világszerte elképesztő méreteket ölt az antiszemita incidensek számának növekedése. https://akibic.hu/2023/11/17/elkezdtek-csufolni-hogy-budos-zsido-antiszemita-bullying-az-iskolakban/
Vezérkari főnök: Nem fejezzük be a háborút. https://ujkelet.live/2023/11/23/vezerkari-fonok-nem-fejezzuk-be-a-haborut/
A kommunikációs háborúban a Hamász áll nyerésre. https://izraelinfo.com/2023/11/22/klubradio-esti-gyors-2023-november-20/
Luxusbunkert találtak az izraeliek a gázai kórház alatt – videó. https://infostart.hu/kulfold/2023/11/23/luxusbunkert-talaltak-az-izraeliek-a-gazai-korhaz-alatt-video
Hazug propagandával vádolja az izraeli kommunikációs miniszter az ország egyik legolvasottabb lapját. https://24.hu/kulfold/2023/11/23/izrael-palesztin-hamasz-haboru-elo-percrol-percre/#hazug-propagandaval-vadolja-az-izraeli-kommunikacios-miniszter-az-orszag-egyik-legolvasottabb-lapjat
Izrael nem vette komolyan a női katonák figyelmeztetéseit. https://index.hu/kulfold/2023/11/22/izrael-idf-hamasz-haboru-hirszerzes-megfigyeles-felkeszules-szexizmus
Halálbüntetés a terroristákra? Éles vita a túsok hozzátartozói és a szélsőjobb között Izraelben. https://hu.euronews.com/2023/11/20/halalbuntetes-terrorista-tuszok-csaladtagok
A Bálint Ház bemutatja: 12 éves a ZsiFi! November 29.–december 3. Puskin mozi – Művész mozi – Gólem Központ. https://www.szombat.org/hirek-lapszemle/decemberben-ujra-zsifi-zsido-es-izraeli-filmek-fesztivalja